

Otázka: Pedagogická psychologie a speciální pedagogika

Předmět: Psychologie, Pedagogika

Přidal(a): luc12

Pedagogická psychologie je vědecká disciplína, která využívá poznatky z psychologie a pedagogiky a zaměřuje se na psychologické aspekty výchovy a vzdělávání; v praxi souvisí hodně s motivací a stanovením cílů. Úzce souvisí také s vědní disciplínou, která je zaměřena na výchovu a vzdělávání jedinců postižených různými tělesnými, duševními a smyslovými vadami a poruchami, tj. se speciální pedagogikou (dále jen SP).

Speciální pedagogika

- Zkoumání zákonitostí výchovy a edukace jedinců se speciálními potřebami
- Předmětem zájmu je sociálně znevýhodněný jedinec = jedinec s handicapem, který potřebuje podporu
- Cílem SP je snaha o začleňování jedince se speciálními potřebami do společnosti → socializace.
- Maximální rozvoj osobnosti s postižením a jeho uplatnění v různých oblastech života (osobní, pracovní, společenské)

SP čerpá z věd: pedagogika, psychologie, sociologie, logika, estetika, právo, psycholinguistika,...

základní pojmy:

- Normalita
- Defekt = vada, chybění, ztráta, nedostatek v anatomické stavbě organismu a poruchy v

jeho funkcích, je neupravitelný a nezvratný

dědičné X vrozené X získané

stupně socializace:

- **Integrace** – úplné začlenění člověka do společnosti
- **Adaptace** – přizpůsobení se znevýhodněného jedince společenského prostředí za určitých podmínek
- **Utilita** – užitečnost, spotřebitelnost defektního jedince- možnosti rozvoje jsou omezené
- **Inferiorita** – vyčlenění ze společnosti

Metody speciální výchovy:

- **Reedukace** – znovu výchova
- **Kompenzace** – vzájemná náhrada
- **Rehabilitace** -úprava společenských vztahů, vychází z reedukace a kompenzace
- **Depistáž** – vyhledávání postižených jedinců

Diagnostika

- **Obecná** – zjišťuje příčiny a dobu vzniku defektu
- **Speciální** – zjišťuje druh a rozsah defektu (provádí ji lékaři, PPP,...)

Diagnostické metody – rozhovor, testy, kazuistika (osobní a rodinná anamnéza, lékařské zprávy, zprávy spec. pedagogů,...)

Členění speciální pedagogiky

1) Psychopedie – SP mentálně postižených (souvisí s IQ)

Příčiny: vrozené X získané

Stupně postižení

- lehká mentální retardace
- středně těžká mentální retardace
- těžká mentální retardace
- hluboká mentální retardace

výchova a vzdělávání

- stacionáře
- speciálně pedagogická centra
- speciální školy
- ústavy sociální péče

2) Tyflopédie – SP zrakově postižených

příčiny:

- vrozené- nevyvinutá rohovka, duhovka, sítnice, šedý zákal, barvoslepost, tupozrakost
- získané- úrazy a nemoci

klasifikace:

- refrakční vady (krátkozrakost, dalekozrakost, astigmatismus)
- postižení šíře zrkového pole
- okulomotorické poruchy
- problémy se zpracováním zrkových podnětů
- poruchy barvocitu (barvoslepost)

zrkové vady:

1. **barvoslepost** – porušení schopnosti vnímat či rozlišovat barvy
2. **tupoizrakost** – funkční vada zraku, snížená zrková ostrost jednoho oka, čímž dochází k porušení vidění oběma očima (binokulární vidění), šilhání
3. **šilhavost** – porušení rovnovážného postavení očí, někdy náprava operací
4. **slabozrakost** – orgánová vada zraku, projevuje se částečným nevyvinutím, snížením nebo zkreslující činností zrkového analyzátoru očí, postižený nemůže číst běžné velikosti písma
5. **zbytky zraku** – orgánová vada zraku, člověk se otáčí za světlem a silné světlo upoutá jeho pozornost
6. **slepotá** – neschopnost jedince vnímat zrkem, slepotá praktická – zachován světlocit (určité zrkové čítí), slepotá totální – úplná absence vidění

- **světloplachost**
- **šeroslepost**
- **výpadky vidění**
- **dvojité vidění**
- **Braillovo písmo** = bodové písmo, šestice bodů, ze kterých lze vytvořit až 63 kombinací, píše se propichováním na **Pražskou tabulku** a nebo na **Pichtově psacím stroji**

3)Surdopedie – SP sluchově postižených

- cílem surdopedie je začlenění neslyšící osoby do většinové slyšící společnosti, důležitým faktorem je věk, kdy sluchová ztráta nastala, protože to může ovlivnit naučení mluvené řeči

Příčiny poruch: vrozené X získané (příčinou může být zánět, nádor, úraz, poškození hlukem,...)

Komunikace:

- přirozená gesta, gestikulace, mimika a pantomima
- znakový jazyk
- prstová abeceda a další systémy, které vizualizují mluvenou řeč
- sluchová výchova a reedukace sluchu
- odezírání
- psaná forma majoritního jazyka (čtení a psaní)
- mluvená (hlasitá, orální) řeč

jak jednat s postiženým:

- neoslovovat zezadu
- navázat pozitivní kontakt
- udržovat vzdálenost 1-1,5m
- možnost opakování
- zřetelná výslovnost
- kratší věty
- přestávky v rozhovoru

kompenzační pomůcky:

- naslouchadla
- zesilovací aparatury
- telefony
- kochleární implantát

4)Etopedie – SP osob s poruchami chování

struktura poruch chování:

- **disociální** – odchylky od obvyklých způsobů chování
- **asociální** – porušování společenské normy
- **antisociální** – protispolečenské

péče o jedince s poruchami chování:

- **etopedická péče** – speciální výchovná zařízení, věznice
- **léčebná péče** – psychiatrické léčebny, poradenská zařízení, terapeutické komunity
- **sociální péče** – sociální pracovníci, centrum sociální prevence
- **ústavní výchova**
- **ochranná výchova**

5) Logopedie – SP osob s narušenou komunikační schopností (nápravy řeči, vady řeči)

členění poruch řeči: organické a funkční

typy poruch:

- opožděný vývoj řeči
- vady výslovnosti
- porucha zvuku řeči
- porucha tempa řeči
- neurotické poruchy řeči
- centrální poruchy

péče o jedince s řečovými nedostatky- logopedické poradny, speciálně pedagogická centra, speciální školy

podmínky vývoje řeči:

- **vnitřní vlivy** – zdravotní stav , zrak ,sluch,...

- **vnější vlivy** – nedostatek podnětů, výchova a prostředí,...

Vývoj řeči:

- **přípravné období**
- období křiku (0-3 měsíce)
- broukání (kolem 3. měsíce)
- žvatlání (kolem 6. měsíce)
- období rozumění řeči
- **období vlastního tvoření řeči**
- období vyjadřování citů
- období přenášení představ a pojmů
- období logických pojmů a gramatické stavby řeči
- období zdokonalování řeči

za normálních okolností je vývoj řeči ukončen kolem 5. roku

6) Somatopedie – SP osob s postižením hybnosti, tělesným a zdravotním postižením

klasifikace pohybových vad:

- **vrozené** – vznikly např.: při porodu nebo krátce po narození/ mohou být i dědičné
- **získané** – úraz, choroby,...
- **obrní centrální a periferní** – týkají se nervové soustavy (centrální část zahrnuje mozek a míchu, část periferní ostatní nervstvo)
- centrální obrny:

dětská mozková obrna, mozkové záněty, stavy po mozkových nádorech, mozkové příhody, traumatické obrny, roztroušená skleróza...

obrní periferní

- **deformace** – vady, které se vyznačují nesprávným tvarem některé části těla (např.: důsledky nesprávného držení těla)
- **amputace** – oddělení části od ostatního organismu.

Podobné materiály:

- [Psychologie dětí do 3 let](#)
- [Pedagogika a její základní kategorie - maturitní otázka](#)
- [Pedagogická profese a osobnost pedagoga](#)